

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för utbildningsvetenskap

Relationernas betydelse för lärande

Malin Ahlström och Tove Svedberg

2018

Examensarbete, Grundnivå (yrkesexamen), 15 hp
Pedagogik
Förskolläroprogrammet

Handledare: Johan Liljestrand
Examinator: Peter Gill

Ahlström, M och Svedberg, T. (2018). *Relationernas betydelse för lärande*. Examensarbete i pedagogik. Förskolläraryrket. Akademin för utbildning och ekonomi. Högskolan i Gävle.

Abstract

Syftet med studien är att utveckla kunskaper om hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande. Undersökningsfrågan studien lutar mot är; Kan förskolläraren stödja barns lärande genom skapande av relationer mellan förskollärare och barn? För att utveckla kunskaper om hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande har en kvalitativ metod använts där förskollärare intervjuats. Begrepp som använts i studien är empati, omsorgsrelation, undervisningsrelation, intimitetszon och lyhörddhet. Resultatet beskriver att ett empatiskt bemötande kan ses vara gynnsamt för relationen mellan barnen och förskollärarna. Vidare påvisas i resultatet att relationerna har olika karaktär. Innehållet i kategori ett i resultatavsnittet påvisar en omsorgsrelation vilken kan ses vara nödvändig för att en undervisningsrelation ska ges möjlighet att byggas.

Nyckelord: Undervisningsrelation, lärande, sociala relationer, förskollärare, bemötande
Keywords: Teaching relationship, learning, social relationships, preschool teacher, treatment

Förord

Vi är tacksamma över möjligheten att genomföra och fördjupa oss i denna studie om relationers betydelse för lärande. Tack till Er förskolechefer som gav ert godkännande att intervjua förskollärare på ert förskoleområde. Tack till Er förskollärare som vågade ställa upp på intervjuer och dela med er av era erfarenheter och kunskaper. Vi är glada och tacksamma att vi fick möjligheten att träffa er.

Studien har med sitt fokus medfört kunskaper och insikter som gör att studietiden på förskolläraryrket knyts ihop. Stor betydelse har varit vårt, Malin Ahlström och Tove Svedbergs, samarbete. Många roliga och djupa samtal. Tack!

I det här sammanhanget vill vi rikta ett stort tack till vår handledare Johan Liljestränd. Vi är tacksamma för ditt engagemang, din vägledning och snabba respons som fått vårt arbete att flyta på och inte stannat upp när vi kört fast. Med din professionella blick har du fått oss att se på arbetet med nya perspektiv, vilket inte bara hjälpt oss att utveckla vårt arbete utan även utvecklat oss som personer. Tack Johan!

Malin Ahlström och Tove Svedberg – december 2018

Innehåll

Inledning.....	1
Bakgrund	2
Problemformulering	4
Syfte.....	4
Undersökningsfråga.....	4
Metod.....	4
Urval	4
Metodval.....	5
Etiska ställningstaganden	5
Information och samtyckeskrav.....	5
Nyttjandekravet	6
Konfidentialitetskravet	6
Tillförlitlighet	6
Intervjuer	7
Bearbetning av materialet.....	7
Begrepp.....	7
Empati.....	7
Lyhördhet	8
Intimitetszonen	8
Undervisningsrelation.....	8
Resultat	8
1. Att skapa trygghet.....	9
2. Bekräfta barnens genuina intresse	10
3. Skapa nya intressen	12
4. Uppmärksamma enskilda barn	13
Sammanfattning av resultatet	14
Omsorgsrelation	15
Diskussion	15
Resultat i förhållande till tidigare forskning.....	15
Trygga relationer en omsorgsrelation.....	15
Barnets accepterande av förskolläraren.....	16
Undervisningsrelationen skapas	17
Slutsats.....	18
Metoddiskussion.....	18
Studiens relevans för förskoleprofessionen.....	19
Fortsatt forskning.....	19
Litteraturlista	20

Inledning

Den här studien handlar om hur förskollärare kan stödja barns möjlighet till att lära och utvecklas genom relationer. Frelin (2012) beskriver att förskollärares uppdrag kan förstås som en kunskapsöverföring likväl som att förskolläraren kan vara en del av barnens vardag där barnen stöts i lärandesituationer som uppstår. Det kan vara så att det saknas någon form av bro, det vill säga något som fyller tomrummet mellan förskollärarna och barnen, något som möjliggör att barnen kan acceptera att delta i aktiviteter som genererar kunskaper och i sin tur möjliggör för barnen att tillgängliggöra sig kunskaperna. Det i sin tur kan innebära att barnen kan förvandla kunskaperna till något användbart att lägga i sin ryggsäck.

Barnen kan i deras vardag möta kunskaper och lärandesituationer. Vissa kunskaper kan barnen ta till sig på egen hand. Olika aspekter i barnens omgivning kan gynna eller hämma barnens lärande. Skolinspektionen (2012) påvisar att förskollärares professionella förhållningssätt inverkar på barnens lärande. Vidare beskrivs förhållningssätt som medvetna eller omedvetna val som förskolläraren gör i relation till det pedagogiska uppdraget.

Miljön i förskolan ska utgå från barnen och barngruppen genom att utforma den för ett ständigt pågående lärande beskriver Skolverket (2016). Detta är aspekter som Skolinspektionen (2012) lyfter att de behöver vara mer centrala i förskollärares arbete för att stimulera och utmana barnen. Storleken på barngruppen och hur miljön är organiserad inverkar på hur kommunikationen och relationer kan skapas och upprätthållas. Hur strävansmålen i läroplanen ska uppnås beskrivs inte av Skolverket (2016) i läroplanen. Vad som beskrivs i läroplanen utgår från ett pedagogiskt förhållningssätt. Det vill säga att förskollärarna ska utgå från barnens intressen och kunskaper i verksamheten med fokus på att uppnå målen. Utifrån detta är det förskollärares ansvar hur arbetet genomförs och hur målen uppnås. Förskollärares förhållningssätt är en av fyra delar som Skolinspektionen (2012) beskriver kan utvecklas i förskolan för att gynna barnens lärande. Ökat fokus på lärande är en annan aspekt som behöver utvecklas. I läroplanen beskrivs att det förutsätts att barnen ska ta till sig kunskaper i förskolan och det är förskollärarnas uppdrag, men i läroplanen för förskolan beskrivs inte vilka grundläggande aspekter som behövs för att lärande ska ske.

Utifrån förskollärares uppfattningar och tidigare forskning fokuserar denna studie på hur förskolläraren kan stödja barns lärande. Studien tar sin utgångspunkt i att det saknas någon form av bro för att barnen ska ges möjlighet att ta till sig kunskaper mellan barn och förskollärare. Därför undersöks i studien hur förskollärare bygger relationer som stödjer lärande.

Bakgrund

Bakgrunden innebär en beskrivning av tidigare forskning som utgår från studiens syfte och undersökningsfråga. Hur studiens forskning sökts fram kan ses i bilaga 3.

Tidigare forskning, Klibthong och Agbenyega (2018), Frelin (2015), Jennings och Greenberg (2009), Berthelsen och Brownlee (2006), lyfter att skapande av relationer mellan förskollärare och barn är en bro för kunskap som stödjer barnets lärande.

Barnens lärande genereras även av förskollärarens deltagande i aktiviteter tillsammans med barnen beskriver Cuther och Boyd (2016). Raider-Roth (2015) påvisar att även kamratrelationer kan gynna eller hämma barnens lärande och utveckling beroende av relationens status och art. Frelin (2012) beskriver relationen mellan förskollärare och barnen som en undervisningsrelation.

Undervisningsrelationen skapas utifrån förskollärarens professionella kunskaper. Frelin (2012) understryker att det krävs en professionell relation mellan barnen och läraren samt mellan barnen i gruppen för att skapa en trygg lärandemiljö. Professionalitet är ett begrepp som Frelin (2012) använder och det innebär att vara lyhörd. Genom att vara lyhörd använder sig förskolläraren av sitt kunnande, erfarenhet, uppmärksamhet och förhållningssätt. Frelin (2012) såväl som Sheridan och Pramling Samuelsson (2013) lyfter att förskolläraren utifrån professionen och situationen kan känna in och ta ett beslut över hur denne ska agera. Vidare beskriver författarna att det är förskollärarens skyldighet att skapa dessa relationer och sätta sig in i barnens perspektiv i situationer för att förstå barnens agerande.

Förskollärarnas möjlighet att skapa relationer gynnas genom emotionella ställningstaganden. O'Connor (2006) beskriver att förskolläraren emotionellt motiverar barnen till lärande och utgår i och med det från sin egen person när denne väljer hur det genomförs. Vidare påvisar Bergnéhr och Osvaldsson (2012) att det är bra om

förskollärarna reflekterar över sitt agerande i möten med barn. Därefter är det en bra förutsättning om förskollärarna har verktyg som kan användas utifrån olika situationer och individer. Detta skapar en grund att utgå ifrån för att gynna barnens lärande. Raider-Roth (2015) påvisar att i sociala samspel med andra, förskollärare och kamrater, som uppmuntrar kan detta stärka självkänslan som medför tillit till kunskaper samt att dessa vågas användas. Roorda och Koomen (2011) understryker att detta kan uppnås med hjälp av förskollärarens förhållningssätt. Det vill säga genom empati och värme kan förskolläraren stärka barnens självkänsla genom sitt beteende. Frelin (2012) lyfter att empati krävs för att bygga upp en undervisningsrelation som gynnar barnen i deras lärande. Pramling Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011) beskriver intimitetszonen som ett område där förskolläraren och barnen kan känna med den andre. Har barnen och förskolläraren en undervisningsrelation och därmed tillträde till barnens intimitetszon kan det underlätta förståelsen av de kunskaper som förskolläraren förmedlar. Författarna påvisar att det krävs kommunikation, förtroliga samtal, kroppskontakt, beröring, spegling av barnens handlingar och att delta i aktiviteter med barnen för att få tillgång till barnens intimitetszon.

Relationer skapas eller hämmas genom den kommunikation som sker eller uteblir mellan förskolläraren och barnen. Frelin (2012) beskriver att en undervisningsrelation byggs upp genom att barnen känner sig sedda och att förskolläraren skapar ett förtroende hos barnen. Det kan handla om småsaker som att visa att barnen blivit lyssnade på. Detta kan visas genom kommunikation med barnen om saker som sker i deras livsvärld. Kommunikation kan vara begränsande i förhållande till barnens lärande beskriver Jonsson (2016). Detta kan regleras av förskollärarens förhållningssätt. Förskolläraren kan välja att hålla en öppen dialog med barnen genom att ställa öppna frågor, bjuda in och lyssna på vad barnen förmedlar. Wennergren Sälj (2017) beskriver kommunikation som en dialog mellan två eller flera personer med tre till fyra samtalsturer. Författaren understryker att samtalsturer gärna kan vara flera. Kommunikationen underlättas i de fall personerna ser på varandra. Vidare beskriver Wennergren Sälj (2017) men även Sheridan och Pramling Samuelsson (2013) att dörrar öppnas till lärande genom kommunikation.

Hur förskolläraren väljer att utformar verksamheten kan inverkar på barnens lärande. Likväl som att förskollärarens bemötande kan gynna eller hämma barns lärande påvisar

Cutcher och Boyd (2016). Stora barngrupper kan hämma möjligheterna till det professionella mötet som skapar undervisningsrelationer. Wennergren Sälj (2017) understryker att stora barngrupper i verksamheten behöver delas upp för möjlighet till gemensam kommunikation. Vidare beskriver Wennergren Sälj att i en mindre barngrupp kan förskolläraren se och höra varje enskild individ, bygga en relation samt skapa en pedagogisk miljö som gynnar barns lärande. För barns möjlighet att acceptera förskolläraren och underlätta för barnet att sedan ta till sig kunskaper kan det behövas någon form av bro.

Sammanfattningsvis beskriver tidigare forskning att förskollärarna emotionellt kan motivera barnen. Vidare bekräftar tidigare forskning att relationer kan hämma eller gynna barnen.

Problemformulering

Studien tar sin utgångspunkt i att det saknas någon form av bro för att barnen ska ges möjlighet att ta till sig kunskaper mellan barn och förskollärare. Därför undersöks i studien hur förskollärare bygger relationer som stödjer lärande. Problemformuleringen leder vidare till syftet med studien.

Syfte

Syftet är att utveckla kunskaper om hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande.

Undersökningsfråga

Kan förskolläraren stödja barns lärande genom skapande av relationer mellan förskollärare och barn?

Metod

I metoden beskrivs studiens genomförande och etiska ställningstaganden.

Urval

Fyra förskolechefer kontaktades för tillgång och möjlighet att intervjua förskollärare. Detta i linje med Brymans (2011) beskrivning av målinriktade urval. Målinriktade urval genomfördes för att få tillgång till förskollärarnas kunskaper och erfarenheter i och med

att dessa är för denna studie av intresse. Respektive förskolechef tillfrågades om förskollärare som kunde tänkas delta i studien. Vidare gav denne förslag på förskollärare som tillfrågades om deltagande. Tillvägagångssättet medförde att tio förskollärare deltog i intervjuer för studien. (Bryman (2011) påvisar att ett målinriktat urval används i studier där respondenter valts utifrån specifika kvalifikationer.)

Metodval

Studien har en kvalitativ ansats för att utveckla kunskaper om hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande. Intervjuer med förskollärare valdes för möjlighet att få en rik berättelse utifrån förskollärares uppfattningar. Intervjuerna genomfördes i två kommuner på sammanlagt sex förskolor. Tio förskollärare intervjuades varav dessa delades upp på de två forskare som författar studien. Intervjuerna delades upp för att spara tid och hinna nå ut till två kommuner och fler förskollärare. Genom att nå ut till fler kommuner, förskolor och förskollärare kan det ge fler perspektiv på hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande. Det kan gynna innehållet och vidare tillförlitligheten av studiens resultat. Det vill säga att materialet kan bli rikare och tydligare med fler berättelser, vilka Löfgren (2014) beskriver kan transkriberas och utifrån studiens syfte analyseras. Intervjufrågorna förbestämdes utifrån tematiska öppna frågor, vilket medförde att alla förskollärare fick samma frågor ställda till sig. Förskollärarnas berättelser kunde vid intervjutillfället utvecklas med stöd av följdfrågor som var formulerade för att inte påverka förskollärarnas berättelser. På grund av dessa aspekter är det inte av betydelse att intervjuerna genomfördes av båda forskarna.

Etiska ställningstaganden

Information och samtyckeskrav

Muntlig kontakt togs med fyra förskolechefer. De informerades kring studien och ombads att ge förslag på förskollärare att intervjua samt godkännande för att intervjua dessa. Missiv (se bilaga 1) mailades ut till respektive förskolechef, detta i linje med vad Löfdahl (2014) anser vara av vikt för att respondenten ska ges möjlighet att ta ställning. Därefter gav förskolecheferna muntligt godkännande samt förslag på förskollärare att intervjua. Förskollärarna fick sedan samma information som förskolechefen varvid respektive förskollärare lämnade sitt godkännande för deltagande i intervjun. Trots att förskollärarna givit sitt godkännande kan de när som helst avbryta deltagandet.

Nyttjandekravet

Förskolecheferna och förskollärarna har tagit del av att studien redovisas i skriftlig och muntlig form på Högskolan i Gävle. Vidare används materialet endast till studien och efter färdigställandet förstörs materialet. Löfdahl (2014) beskriver detta som en etisk aspekt att ta hänsyn till.

Konfidentialitetskravet

Förskollärarna skrivs i studien fram som förskollärare ett, två, tre och så vidare, vilket medför konfidentialitet. Konfidentialiteten stärks genom att förskolornas kommun inte skrivs ut samt att delar av det insamlade materialet behöver avidentifieras för att förskollärarna inte ska kännas igen. Löfdahl (2014) påvisar dessa aspekter som viktiga vid studier för att respondenternas identiteter inte ska avslöjas.

Tillförlitlighet

Tillförlitligheten stärks utifrån att genomförandet av studien diskuterats och planerats. Tidigare forskning har sökts (se bilaga 3) som utgår från studiens syfte, detta beskriver Bryman (2011) medför att tillförlitligheten stärks i och med att studiens resultat kan jämföras med vad tidigare forskning säger. Vidare stärks tillförlitligheten utifrån överenskommelser kring hur intervjutillfället genomförs och utifrån urvalet som syftar till att intervjua förskollärare som kan svara på studiens syfte. Intervjufrågor och uppföljningsfrågor var förbestämda och nedskrivna i en intervjuguide (se bilaga 2), Löfgren (2014) beskriver att detta hjälper till att hålla fokus på syftet med studien. Vidare är intervjufrågorna tematiska frågor vilka förskollärarna kan ge berikande svar utifrån. I och med att intervjuerna är inspelade och transkriberade stärks tillförlitligheten enligt Löfgren (2014) detta genom att delar som stämmer in på studiens syfte kan plockas ut från materialet. Tio förskollärare har intervjuats för att få ett bredare underlag men Bryman (2011) beskriver att det finns nackdelar med en kvalitativ studie. Vidare beskriver Bryman att resultatet inte kan ses som en sanning. Resultatet gäller endast de förskollärare som deltar i studien. Vidare kan resultatet användas av andra förskollärare på grund av att förskollärare har samma yrke och arbetar med barn där målet är att lära och utvecklas.

Intervjuer

Intervjuerna med förskollärarna gav material utifrån deras uppfattningar. Vår iakttagelse är att förskollärarna svarar på intervjufrågorna utifrån vart de befinner sig i verksamheten. Det vill säga beroende av vad de arbetar med för fokusområde utifrån styrdokumentet, exempelvis om de i arbetslaget har samtalat kring utformning av miljön eller barngruppens storlek är det detta som genomsyras i förskollärarnas svar. Vidare upplevs förskollärarna besvara de frågor som ställs utifrån deras upplevelser och kunskaper även om förskollärarna uttryckte svårigheter att formulera och sätta ord på dessa. Intervjutillfället kan ses vara en uppstyrd situation som kan leda till osäkerhet i om rätt svar givits på intervjufrågorna. Här förtydligades för förskollärarna att det är dennes svar som är viktiga och att det inte finns något svar som är rätt eller fel.

Bearbetning av materialet

Materialet från intervjuerna bearbetades genom att lyssna på intervjuerna upprepade gånger. Vidare transkriberades materialet ordagrant. Transkriberingen analyserades och vid analysen framkom mönster i form av upprepade ord samt återkommande beskrivningar från förskollärarna. Dessa ord och beskrivningar grupperades, vilka sedan användes vid skapandet av studiens kategorier. Varvid fyra kategorier tog form utifrån studiens syfte och frågeställning med mål att besvara dessa. Kategorierna som skapades är; 1. Att skapa trygghet 2. Bekräfta barnens genuina intresse 3. Skapa nya intressen 4. Uppmärksamma enskilda barn. Vidare analyserades innehållet i kategorierna av nedanstående begrepp.

Begrepp

Under studiens gång har begrepp urskilts och varit till stöd för att fördjupa vårt resultat. Dessa beskrivs nedan.

Empati

Empati är ett begrepp som beskriver hur en individ kan förhålla sig till en annan. I denna studie handlar det om förskollärarens sätt att vara eller bemöta barnen. Empati beskriver förskolläraren som en inkännande individ som sätter sig in i barnens situation i syfte att lyfta barnen med kärlek, intresse och glädje. Empati framkommer i studien genom förskollärarnas berättelser om vad barnen behöver. Förskollärarna benämner

närhet, lyhördhet, trygghet och visat intresse för barnen. Dessa aspekter ses vara av empatisk karaktär, vilket Frelin (2012) beskriver vara av vikt vid skapande av relationer.

Lyhördhet

Lyhördhet framkommer av förskollärarna vara ett förhållningssätt som uppmärksammar barnen och deras intressen i aktiviteten. Begreppet framkommer vara en professionell handling som synliggör barnen. Lyhördhet innebär att förskolläraren utgår ifrån sin profession och använder sina kunskaper för att uppmärksamma barnen understryker Frelin (2012). Genom att förskolläraren är lyhörd kan det i sin tur skapa situationer som genererar relationer.

Intimitetszonen

För förskollärarens möjlighet att möta barnen och komma dem nära behöver barnen i sin tur ge sin tillåtelse. I studiens kategorier beskrivs förskollärarnas agerande i bemötande av barnen. Förskollärarnas bemötande syftar till att komma barnen nära för att skapa trygghet och bli accepterad. Pramling Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011) beskriver detta som att få tillträde till barnens intimitetszon. Utifrån detta tillträde kan förskollärarna bygga vidare för att skapa en vidare en undervisningsrelation.

Undervisningsrelation

Undervisningsrelationen är en professionell relation mellan förskolläraren och barnen. Undervisningsrelationen innebär att förskolläraren och barnen accepterar varandras roller i förskolan. I studien framkommer undervisningsrelationen som en relation som utvecklats av förskolläraren och barnen utifrån den grundläggande relationen. I resultatet framkommer att en undervisningsrelation gynnar barns lärande. Denna relation kan behöva underhåll av förskolläraren beskriver Frelin (2012).

Resultat

I kommande avsnitt lyfts empirin från studiens intervjuer. Kategorierna utgår från studiens syfte och undersökningsfråga. Studiens syfte är att utveckla kunskaper om hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande och undersökningsfrågan i studien är; Kan förskolläraren stödja barns lärande genom skapande av relationer mellan förskollärare och barn? Kategorierna som behandlas är; 1. Att skapa trygghet 2.

Bekräfta barnens genuina intresse 3. Skapa nya intressen 4. Uppmärksamma enskilda barn. Kategorierna har konstruerats utifrån vad som framkommer under intervjuerna. Avslutningsvis sammanfattas resultatet utifrån respektive kategori samt att ett nytt begrepp, som framkommer genom förskollärarnas beskrivningar i resultatet, lyfts fram och beskrivs för att vidare diskuteras i resultatdiskussionen.

1. Att skapa trygghet

Denna kategori innebär att förskolläraren knyter sociala band som står för omsorg och att det kan bli en resurs för en undervisningsrelation.

Alla förskollärare som intervjuats beskriver att trygghet skapas för barnen i förskolan genom att de får uppleva att det finns en vuxen i närheten som dem kan vända sig till. Citatet nedan beskriver en förskollärares perspektiv på att trygghet är grundläggande;

Då, ja, trygghet är själva grunden till lärande (Förskollärare 7).

Vidare beskrivs av förskollärare 2, 3, 4, 7, 8, och 9 att närheten skapar i sin tur möjlighet för förskolläraren att komma barnen nära och lära känna dem. Nedan beskrivs vad som skapar trygghet för barnen;

Dom måste vara trygga med oss vuxna och i barngruppen... Det är A och O. Jag tror att alla kan lära om man ger dem förutsättningar och trygghet (Förskollärare 4).

Förskollärare 8 sticker ut genom sin beskrivning att skapande av relationer är en utmanande och rolig aspekt i arbetet som förskollärare, vilket genererar en trygg tillvaro för barnen i förskolan. Grunden till en bra relation är att vara närvarande och visa att barnen är betydelsefulla. Förskollärare 8 beskriver vidare att skapandet av en relation kan uppnås genom fysisk kontakt. Detta kan ses som ett arbete vilket sträcker sig över tid, det vill säga att det behöver skapas en relation *innan* förskolläraren kan stödja barn i lärandet. Nedanstående citat beskriver hur en relation kan vara grunden till ett barns möjlighet att lära;

... sen att man har en fin kontakt, jag är väldigt noga med när man lär känna varandra att man får en fin relation att ganska, jag är en fysisk person, beröring skapar en trygghet. Att det måste vara grunden, att här, vi tycker om varandra. Det tror jag är grunden också för att man ska kunna stödja dom i någonting sen också i ett lärande (Förskollärare 8).

Strukturen i verksamheten beskrivs av förskollärare 1, 2, 3, 7, 8 och 9 inverka på barnens trygghet. Utifrån de förutsättningar som ges i verksamheten behöver förskolläraren anpassa barngruppen för att det ska gynna barnens relationer. När det är mindre barngrupper ges förskolläraren möjlighet till att stötta barnen i större utsträckning än när det är stora barngrupper. Förskolläraren påvisar i citatet att detta skapar trygghet för barnen;

Barngrupperna är för stora idag för att barnen ska kunna få ro. Jag måste därför dela in barnen i mindre grupper, jag tänker att mindre grupper gör att barnen vågar prova mer. De blir tryggare i mindre grupper (Förskollärare 1).

Trygghet skapas genom att göra samma aktivitet med barnen flera gånger påvisar två av förskollärarna, förskollärare 3 och 8. Har barnen upplevt en aktivitet en gång skapas en förståelse och igenkänning. Utifrån att barnen känner igen aktiviteten vid nästa tillfälle skapas en trygghet. Aktiviteten kan sedan utvecklas med små medel utifrån tidigare erfarenheter. Citatet nedan påvisar detta;

När man gör samma saker och upprepningar så har de ju en trygghet i de också så de behöver inte var en nackdel. De gäller bara att tillföra något nytt eller lite annorlunda (Förskollärare 3).

2. Bekräfta barnens genuina intresse

Denna kategori innebär hur undervisningsrelationer kan skapas genom att förskolläraren visar intresse för barnens intresse.

Trygghet kan handla om att förskolläraren guidar barnen till att vara sina bästa jag beskriver förskollärare 9 och 10. Vidare beskriver förskollärare 3, 4 och 5 att barnen behöver tillåtas att göra och uppleva aktiviteter där de får känna att dem kan. I och med

det stärks barnen och de blir trygga i att kunna och att inte kunna. Det vill säga att det kan leda till att barnen känner sig starka i deras kunskap vilket frambringar en känsla av att det är okej att inte äga lika stor kunskap inom alla områden. Denna trygghet kan ses vara en grund för en undervisningsrelation. Citatet nedan är en kommentar från förskollärare 3 som stärker detta;

Barnen ska få växa i det dom är bra på, se till barns styrkor. Att de ska känna sig trygg i det man är bra på. Om man får vara bra på något kan de vara mer okej att vara mindre bra på något annat och även vara trygg i det
(Förskollärare 3).

Förskollärare 3, 4, 5, 7 och 9 lyfter att barns intresse i stunden behöver synliggöras för att intressen och skapade intressen ska ges möjlighet att utvecklas utifrån barnens intentioner. (För att bekräfta barns genuina intresse behöver förskollärarna synliggöra vad barnen är intresserade av i stunden och hur intressen samt skapade intressen kan utvecklas utifrån barnens intentioner.) Citatet påvisar att detta kan genomföras med hjälp av systematiskt kvalitetsarbete i samarbete med barnen;

Man behöver ju ha en strukturerad verksamhet som är planerad och utforskande tillsammans med barnen så man behöver ju se till i arbetslagen att prata igenom och reflektera igenom hur man kan gå vidare och utvärdera det sin verksamhet å analysera den (Förskollärare 9).

Förskollärare 3, 4, 5, 6, 9 och 10 beskriver att utifrån ett öppet förhållningssätt skapas situationer där barnen och förskollärare möts. I dessa möten kan förskolläraren välja att uppmuntra barnens intressen. Vidare beskriver förskollärare 9 och 10 att glädje är en egenskap som kan stödja i uppmuntrandet av barns intressen. Citatet beskriver förskollärarens bemötande;

Vi måste ta bort dem här nejen. Att man följer barnen och man kan inte bara se hinder hela tiden. Man kan inte säga nej om ett barn tar fram en stol för att den ska upp på den för att den har sett någonting. Då kan jag inte bara säga att du får inte klättra här, så måste jag följa barnet. Varför vill du klättra här? Vad är det du har sett? (Förskollärare 7).

Förskollärare 3 och 6 beskriver att barns lek och intressen kan stödjas och utvecklas genom att tillföra material. Här följer en kommentar från en av förskollärarna kring att utveckla barns intressen;

Vi kan ta som ett exempel i en rollek säger vi, ja så kanske de kommer igång och leker restaurang, bara ett exempel sådär hur kan jag få in ett mer intresse? Jamen vi kan skriva en meny tillsammans kanske. Då kan jag få in det här att barnen kan få skriva meny på datorn. Man får skriva då fick man in skrivinläring samtidigt. Utifrån det då håller intresset vid liv att det utvecklar och då ger man barnen nya verktyg så kan vi också göra. Vi kan ta in lite skapande, vi kan göra lite bullar av lite trolldeg. Då kan vi göra ett fik (Förskollärare 6).

Sex av förskollärarna; 1, 2, 4, 8, 9 och 10 beskriver egenskaper som är bra för att fånga upp barnens intressen. Dessa egenskaper beskrivs i citatet;

Vara närvarande, lyhörd och intresserad... (Förskollärare 2).

Barnens intressen kan även fångas upp i situationer där barn och förskollärare kommunicerar med varandra beskriver förskollärare; 2, 3, 5, 6, 8 och 10. Vidare beskriver förskollärare 6 att detta möjliggör att barnen blir delaktig i sin vardag. Citatet beskriver förskollärarens bemötande i kommunikationen med barnen;

...uppmuntra och ställa frågor eller följdfrågor och inte ge dom alla svar direkt som man kan vara som vuxen för snabb på. Låt barnen fundera några varv för barn är så kloka. Lyssna även vad barnen verkligen frågar också (Förskollärare 2).

3. Skapa nya intressen

Denna kategori innebär hur undervisningsrelationer kan skapas genom förskollärarens engagemang och intresse.

Sex förskollärare; 3, 4, 5, 8, 9 och 10 beskriver att förskollärarnas intresse kan möjliggöra hur vida barnens intresse fortsätter att vara ett intresse hos barnen. Vidare beskriver förskollärare 9 och 5 vikten av att introducera aktiviteter på rätt sätt och förskollärare 10 beskriver vikten av att påvisa kunskap på ett bra sätt. Citatet beskriver att förskolläraren i mötet med barnen kan uppmuntra barnens intressen vidare genom att samtala om och introducera nya aspekter i intresset på ett positivt sätt;

De är viktigt tror jag är hur man introducerar material för barnen. Om inte jag är intresserad har jag upptäckt att barnen i regel inte blir det heller (Förskollärare 5).

4. Uppmärksamma enskilda barn

Denna kategori innebär att bygga en relation med ett unikt barn.

Förskollärare 6, 7 och 9 beskriver nyfikenhet och intresse vara aspekter som är grundläggande vid skapande av relationer. Vidare framkommer utifrån förskollärare 8 och 9 att närvarande förskollärare är relationsbyggande. I citatet beskrivs grunden till en relation och vad en relation innebär;

Men att vi är närvarande, nyfikna, och intresserade är ju A och O. Att vi är där med barnen och skapar en relation som vet vem individen är, vad den behöver för att de ska få sina, för att få vara sina bästa jag och få de bästa förutsättningarna för det. Med relation menar jag att det är viktigt att vi lära känna barnet och att de känner förtroende och tillit till oss och som vuxna pedagoger (Förskollärare 9).

Fyra av tio förskollärare; 1, 2, 7 och 10 beskriver att för lite tid med det enskilda barnet kan hämma barnets och förskollärarens relationsskapande. I citatet beskrivs vidare att situationer som upplevs stressiga kan vara frustrerande för att det inte ges möjlighet att hinna med varje enskilt barn;

Det som man kan bli frustrerad över ibland är den här stressen. Man vet så väl hur man ska göra, hur man vill med dem här små grupperna och ge barnen tid. Det som ställer till det ibland är när det blir stressigt. Det blir för mycket barn och för få vuxna. Man får ta till vara på stunderna när dom ges (Förskollärare 10).

Nio av tio förskollärare; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 10, beskriver att det i aktiviteter där barnen är färre i antal ges möjlighet för förskollärare att lyssna till vad det enskilda barnet säger och vad dem frågar. I och med detta ges förskolläraren möjlighet att vara deltagande i samtalen och fånga upp frågor. Relationsskapandet gynnas på så vis av mindre grupper vilket citatet nedan skildrar;

När man sätter dom i små grupper och gör vad som helst, målar, ritar eller degar. När samtalen blir, det är då det sker lärande. I dom där samtalen och när barnen frågar är det också viktigt att lyssna på barnen (Förskollärare 2).

Förskollärare 1, 2 och 7 beskriver vikten av att se det enskilda barnet samtidigt som förskollärare 4 och 10 beskriver vikten av att ge barnen tid. Vidare beskriver förskollärare 8 att förskollärare behöver ge det enskilda barnet tid för att möjliggöra relationer som vidare kan användas som utgångspunkt för att synliggöra det enskilda barnets kunskaper. Citatet beskriver att förskolläraren utifrån dennes relation med barnet kan anpassa mötet med barnet;

Det är det att man måste känna varandra så väl att man kan lägga det på en nivå som man är på att man använder olika sinnen. Man behöver både uppleva, man behöver prata, man behöver återberätta (Förskollärare 8).

Sammanfattning av resultatet

Förskollärarna beskriver i kategori ett att trygghet innebär att skapa sociala band mellan barn och förskollärare. Det sker genom förskollärarens empatiska närvaro och fysisk kontakt. Vidare beskrivs att det är förskollärarna som behöver skapa trygghet och att tryggheten kan skapas genom förskollärarens skapande av struktur och mindre barngrupper. Trygghet ses av förskollärarna vara grundläggande för lärande. I kategori två beskrivs att förskollärarna behöver vara lyhörd, närvarande och intresserad av barnens intressen för att barnen ska känna sig sedda och att dem kan. Detta beskriver förskollärarna underlättas genom att följa barnens intressen och utveckla dessa i stunden. I kategori tre beskrivs hur förskollärarens intresse kan skapa intresse hos barnen. I kategori fyra beskrivs att förskollärare behöver vara närvarande, nyfikna och

intresserade för att skapa en relation. Förskollärarna beskriver att de anser det vara viktigt att lära känna det enskilda barnet för att barnet ska känna tillit till förskolläraren. Kommunikation med det enskilda barnet beskrivs av förskollärarna gynna byggandet av en relation med det enskilda barnet. Stora barngrupper upplevs av förskollärarna hämma möjligheten att lära känna det enskilda barnet. Omsorgsrelation är ett nytt begrepp som vi ser framkommer ur förskollärarnas beskrivningar i resultatet.

Omsorgsrelation

Förskollärarna beskriver att skapandet av relationer är när förskollärare och barn lär känna varandra, vilket förskollärarna beskriver sker när förskolläraren finns närvarande, stöttande och intresserade. Syftet med relationsskapandet är att barnen kan uppleva trygghet och vidare att det är grundläggande för lärande. Skapandet av den grundläggande tryggheten ser vi som grunden i en omsorgsrelation.

Diskussion

I det avslutande kapitlet diskuteras resultatet utifrån studiens syfte och frågeställning samt i förhållande till tidigare forskning. Syftet är att utveckla kunskaper om hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande. Undersökningsfrågan som ställs är; Kan förskolläraren stödja barns lärande genom skapande av relationer mellan förskollärare och barn? Vidare diskuteras val av metod och studiens tillförlitlighet samt fortsatt forskning.

Resultat i förhållande till tidigare forskning

Trygga relationer en omsorgsrelation

Alla tio förskollärare som intervjuats för studien beskriver att barnen behöver trygghet på förskolan och att trygghet är grundläggande för barnen i lärandet. Detta ser vi som att det krävs en relation mellan barn och förskollärare där barnen kan känna sig trygga för att våga utforska omgivningarna, skaffa sig nya erfarenheter och kunskaper. Tryggheten tolkas, utifrån sex förskollärares beskrivningar, skapas i närvaro av förskolläraren. Detta stöds även av Frelin (2012). Vidare beskrivs av förskollärarna i kategori ett hur förskollärare bemöter barnen på olika sätt som skapar trygghet och i sin tur relationer mellan barn och förskollärare. Vi tolkar det som att förskolläraren skapar denna form av relation utifrån omsorg av barnet i form av empatiska ställningstaganden. Detta i linje

med hur Frelin (2012) beskriver vad som krävs för att skapa en relation som gynnar lärande. På grund av att trygghet ses skapas utifrån omsorg om barnen benämns dessa relationer som omsorgsrelationer i studien. Omsorgsrelationer ses vara grundläggande och av vikt för barnens lärande i och med att det behöver skapas en relation *innan* förskolläraren kan stödja barn i lärandet. Relationsskapandet kan ses som ett arbete som sträcker sig över tid. Tidigare forskning benämner inte relationer i form av omsorgsrelationer utan Klibthong och Agbenyega (2018), Frelin (2015), Jennings och Greenberg (2009), Berthelsen och Brownlee (2006) skriver fram relationer mer generellt. Förskollärarna beskriver i kategori ett att de behöver skapa trygghet och vara barnen nära. Förskollärare 8 sticker ut genom att konkret beskriva att fysisk beröring kan ge fin kontakt och vidare skapa en relation. Vidare tolkar vi det som att dessa aspekter möjliggör skapandet av en omsorgsrelation. Detta utöver den empatiska aspekten som utifrån resultatet tyds behövas i skapandet av en omsorgsrelation. I studien beskrivs omsorgsrelationen som en resurs för förskollärarens möjlighet att bli accepterad och få tillträde till barnens intimitetszon och vidare för skapandet av en undervisningsrelation.

Barnets acceptering av förskolläraren

I kategori två beskriver övervägande av intervjuade förskollärare att förskollärare behöver visa intresse för barnen och följa deras intressen. Detta ser vi är en aspekt som behövs från förskollärarna för att bygga en undervisningsrelation, denna aspekt är också i linje med hur Pramling Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011) beskriver vad som krävs av förskolläraren för att tillgängliggör barns intimitetszon. Vi tolkar utifrån begreppet intimitetszon att barn behöver släppa in den enskilda förskolläraren i deras sfär för att vidare ge förskolläraren möjlighet att bygga en undervisningsrelation. Efter skapandet av den grundläggande tryggheten i omsorgsrelationen, kan det enskilda barnet välja att inte acceptera den specifika förskolläraren, eller att acceptera den specifika förskolläraren. Accepterandet tolkar vi bero på hur barnet upplever omsorgsrelationen med den specifika förskolläraren. Det vill säga om förskolläraren lyckats uppnå en trygg relation med det enskilda barnet kan förskolläraren accepteras. Vidare tolkar vi barnets acceptans innebära att förskolläraren ges tillträde till barnets intimitetszon. Möjligheten att få tillträde till barns intimitetszon tolkar vi bero på det samspel och utbyten som sker mellan barn och förskollärare i strävan att skapa en relation. I och med detta tolkar vi det som att förhållandet där barn kan acceptera den

specifika förskolläraren kan omförhandlas allt efter som att det enskilda barnet bygger upp en tryggare relation med den specifika förskolläraren. Nio av tio förskollärare beskriver i kategori fyra vikten av att lyssna på barnen och lära känna dem. Vidare tolkar vi det som att förskolläraren strävar efter att få tillgång till barnets intimitetszon, vilket ger möjlighet till att bygga en relation där lärande kan ske. En så kallad undervisningsrelation.

Undervisningsrelationen skapas

Utifrån begreppet undervisningsrelation tolkar vi det som att förskolläraren efter tillträdet i intimitetszonen kan börja bygga upp en undervisningsrelation. Detta kan tolkas ske utifrån fortsatt empatiskt bemötande, vilket ses vara i linje med Frelins (2012) beskrivning av hur en undervisningsrelation skapas och upprätthålls. Vidare lyfts i kategori; två, tre och fyra, grundläggande aspekter för att bygga en undervisningsrelation. Vissa av dessa aspekter tolkar vi vara de samma som för att skapa acceptans och bli insläppt i barns intimitetszon. Det tolkar vi som att få tillgång till barns intimitetszon är ett steg till möjligheten att skapa en undervisningsrelation samt att det är ett ständigt pågående arbete med att bygga en undervisningsrelation. Utifrån begreppet lyhördhet tolkar vi det som att förskolläraren behöver vara inkännande, det vill säga se och höra barnen. Vidare kan förskollärarens nyfikenhet och intresse möjliggöra en undervisningsrelation, vilket beskrivs av 3 förskollärare. Det tolkar vi som att förskollärarna beskriver att samtal med det enskilda barnet kring situationer som denne upplevt eller upplever. Vi ser det som att undervisningsrelationen kan gynnas av att förskolläraren samtalar om både upplevelser i förskolan men även om sådant som sker när barnet inte är i förskolan. Detta i linje med Frelins (2012) beskrivning av hur en undervisningsrelation kan byggas upp genom att barnen blir sedda, vilket i sin tur kan skapa ett förtroende för den enskilda förskolläraren. I kategori två och fyra framkommer att det behöver finnas regler och mindre barngrupper som strukturerar verksamheten för att lärande ska ske. Wennergren Sälj (2017) beskriver att mindre barngrupper skapar förutsättningar för att komma närmre barnen och kommunicera. Samtal med barnen är något som flertalet förskollärare beskriver behövs för att komma barnen nära, vilket vi tolkar är ett argument för att bygga upp en undervisningsrelation. Wennergren Sälj lyfter inget kring regler i barngruppen, Frelin (2012) däremot understryker i tidigare forskning att förskolläraren behöver förhålla sig professionellt i bemötandet till barnen. Vi tolkar det som att förskolläraren behöver

komma nära in på barnen men även att hålla sig distanserad i förhållande till barnen för att behålla den professionella relation som en undervisningsrelation är.

Slutsats

Vår slutsats i studien är att arbetet med olika former av relationsskapande och lärande sker över tid samt att dessa aspekter sker parallellt med varandra utifrån empatiska ställningstaganden. Inledningsvis behöver en omsorgsrelation skapas, en relation som skapas utifrån omsorg av barnet och ger barnet trygghet. Denna omsorgsrelation tolkar vi vara grundläggande i arbetet med att stödja barnen i lärande. För att det ska ske lärande kan omsorgsrelationen inte förbigås. Vi tolkar det som att en omsorgsrelation behöver etableras innan en undervisningsrelation kan byggas upp. Detta för att barnen ska känna sig trygga och därmed släppa in den specifika förskolläraren i sin intimitetszon. Efter detta tillträde kan en undervisningsrelation byggas och underhållas. I detta skede har förskolläraren givit barnen grundläggande förutsättningar för att de ska ta till sig kunskaper.

Metoddiskussion

Studien är en kvalitativ studie. På grund av detta kan det vara svårt att generalisera resultatet. Förskollärarna som intervjuats är tio stycken. Det antal intervjuer och det mönster som synliggjorts samt de kategorier som skapats ger ett trovärdigt resultat utifrån förskollärarnas upplevelser. Det vill säga att resultatet kring att relationer är grundläggande för lärandet. Intervjuer med andra förskollärare kan generera andra svar utifrån deras upplevelser. Detta i förhållande till de svar som framkommer i denna studie. I och med att det är förskollärare som intervjuats och syftet berör hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande kan studien ändå ses vara av vikt i arbetet med barns lärande. Vidare kan andra verksamma förskollärare dra nytta av resultatet i arbetet med förskolebarn.

Fördelen med intervjuer är att förskollärarna beskriver deras upplevelser utifrån sina erfarenheter. I det fall en kvantitativ metod använts hade inte förskollärarnas beskrivningar framkommit och i denna studie är det hur förskollärare uppfattar relationer som syftar till lärande som är av betydelse. Generella följdfrågor har ställts utifrån förskollärarnas berättelser som exempelvis; kan du utveckla. Detta för att förskollärarna inte ska bli påverkade av intervjuaren i stor utsträckning. Följdfrågor har

ställt i syfte att få ett bredare svar som tydliggör vad förskolläraren menar, vilket underlättar kategoriseringen för att det genererar mer empiri. Ställs andra följdfrågor kan förskollärarna uppfattat frågan annorlunda och därmed givit andra eller utförligare svar.

Studiens relevans för förskoleprofessionen

Relationernas relevans mellan barn och förskollärare behöver lyftas fram påvisar studien. Detta i linje med att Skolinspektionen (2012) understryker att förskollärarens förhållningssätt och barnens lärande ska lyftas fram för att vara i fokus. Studien påvisar att förskollärare som arbetar i förskolan behöver uppmärksamma vikten av empatiskt bemötande i och med att det har inverkan på barnens relationer till förskollärarna. Det vill säga den grundläggande omsorgsrelationen och vidare förskollärarens möjlighet att ges tillträde till barnets intimitetszon som i sin tur ger möjlighet att bygga en undervisningsrelation som kan möjliggöra lärande. Uppmärksammas grundläggande aspekter för skapande av relationer hamnar båda aspekterna som skolinspektionen lyfter fram som viktiga i förgrunden, förskollärarens förhållningssätt och barnens lärande hamnar i fokus.

Fortsatt forskning

Skolverket skriver inte fram i läroplanen för förskolan hur förskollärare ska bemöta och skapa relationer med barnen som gynnar lärande, vilket studiens resultat förtydligar. Det vill säga att studien visar att det behövs relationer för att lärande ska ske. Det kan vara intressant att genomföra samma studie igen men med andra förskollärare. Detta för att se om deras upplevelser är i linje med de upplevelser som framkommer i denna studie eller inte. Vidare kan det vara av intresse att se om det finns andra delar i läroplanen för förskolan som kan tydliggöras för bygga broar till lärande.

Litteraturlista

Bergner, D., & Osvaldsson, K. (2012). *Lärande samspel: Ett manual baserat skolprogram med barn och relationsperspektiv och lokal anpassning*. (Tema barn, nr 2012:4). Linköping: Linköping University Electronic Press, Från

<http://www.tema.liu.se/tema-b/publikationer?l=sy>

Berthelsen, D., & Brownlee, J. (2006). Working with toddlers in child care: Practitioners' beliefs about their role. *Early Childhood Research Quarterly*, 22(3), 347-362. doi.org/10.1016/j.ecresq.2006.12.002

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Cutcher, A., & Boyd, W. (2016). Preschool children, painting and palimpsest: Collaboration as pedagogy, practice and learning. *The international journal of art & design education*, 37(1), 53-64. doi.org/10.1111/jade.12113

Frelin, A. (2012). *Lyhörda lärare: professionellt relationsbyggande i förskola och skola*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Frelin, A. (2015). Relational underpinnings and professionalism - a case study of a teacher's practices involving students with experiences of school failure. *School Psychology International*, 36(6), 589-604. doi: 10.1177/0143034315607412

Jennings, P., & Greenberg, M. (2009). The Prosocial Classroom: Teacher Social and Emotional Competence in Relation to Student and Classroom Outcomes. *Review of Educational Research*, 79 (1), 491-525. doi.org/10.3102/0034654308325693

Jonsson, A. (2016). Förskollärares kommunikation med de yngsta barnen i förskolan: med focus på kvalitativa skillnader i hur ett innehåll kommuniceras. *Tidsskrift för nordisk barnehageforskning*, 12(1), 1-16. doi.org/10.7577/nbf.1232

Klibthong, S. & Agbenyega, J. (2018). Exploring professional knowing, being and becoming through inclusive pedagogical approach in action (IPAA) framework. *Australian Journal of teacher education*. 43(3), 109-123. Från

<https://eric.ed.gov/?id=EJ1174174> Availability:

<<https://search.informit.com.au/documentSummary;dn=477406747613063;res=IELAPA>> ISSN: 1835-517X. [cited 29 Nov 18].

Löfdahl, A. (2014). Goda skäl att lyssna på förskollärares berättelser. Löfdahl, A., Hjalmarsson, M. & Franzén, K. (red.), *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. (s. 32-42). Stockholm: Liber.

Löfgren, H. (2014). Lärarberättelser från förskolan. Löfdahl, A., Hjalmarsson, M. & Franzén, K. (red.), *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. (s. 144-156). Stockholm: Liber.

O'Connor, K-E. (2006). "You choose to care": Teachers, emotions and professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 117-126. doi.org/10.1016/j.tate.2006.11.008

Raider-Roth, M. (2015). Trusting what you know: Negotiating the relational context of classroom life, *Teachers College Record*, 107(4), 587-628. Från https://www.researchgate.net/profile/Miriam_Raider-Roth/publication/287177846_Trusting_what_you_know_Negotiating_the_relational_context_of_classroom_life/links/59d64ba6458515db19c4f47e/Trusting-what-you-know-Negotiating-the-relational-context-of-classroom-life.pdf

Roorda, D., Koomen, H., Spilt, J., & Oort, F. (2011). The influence of affective teacher-student relationships on students' school engagement and achievement: A meta-analytic approach. *Sage Journals*, 81(4), 493-529. doi.org/10.3102/0034654311421793

Sheridan, S., & Pramling Samuelsson, I. (2013). Preschool a source for young children's learning and well-being. *International journal of early years education*, (21)2-3, 207-222. doi:10.1080/09669760.2013.832948

Skolinspektionen. (2012:7). Förskola, före skola - lärande och bärande. Kvalitetsgranskningsrapport om förskolans arbete med det förstärkta pedagogiska uppdraget. Stockholm: Skolinspektionen. Från <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2012/forskolan-2/kvalgr-forskolan2-slutrapport.pdf>

Skolverket. (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. Reviderad 2016.

Sommer, D., Pramling Samuelsson, I. & Hundeide, K. (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik*. Stockholm: Liber.

Wennergren Sälj, K. (2017). Förskolans kommunikationsmiljö - betraktelser och reflektioner kring Gävle förskolors kommunikativa möjligheter. Pettersson, D & Magnusson, L. (red.), *Samtalet i förskolan: Förskollärares möjligheter till social kommunikation*. 51-82. Gävle: University Press. Från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1089762/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1

Missiv

Hej!

Vi heter Malin Ahlström och Tove Svedberg. Det är vår sista termin på Förskolläraryrket i Gävle. Under den här terminen ska vi skriva ett examensarbete där vi valt att fokusera på förskollärares förhållningssätt och hur dessa inverkar på barns lärande.

Förskolechefen behöver ge sitt informerade samtycke vilket innebär att denne fått information och ges möjlighet att godkänna för intervjuer med förskollärare på respektive förskola. Respektive förskollärare tillfrågas och får möjlighet till att ge sitt godkännande för att delta.

Inspelat material är till för vårt minnes skull och kommer att förstöras när examensarbetet är färdigställt. Delar av intervjuerna kommer att användas till studiens redovisning, vilket ska ske genom skrift och muntlig redovisning på Högskolan i Gävle. Deltagarna är anonyma och eventuella namn kommer att vara fingerade. Förskolans identitet avidentifieras genom att inte nämnas vid namn eller kommun.

Deltagandet i studien/intervjun är frivillig och deltagandet kan avbrytas.

Vid funderingar kontakta gärna oss;

Malin Ahlström telefon: 07*-***** eller via mail ofk15mam@student.hig.se

Tove Svedberg telefon: 07*-***** eller via mail ofk12tsg@student.hig.se

Vänliga hälsningar

Malin Ahlström och Tove Svedberg

Bilaga 2

Intervjufrågor

1. Berätta vad du är intresserad av när det handlar om att stödja barns lärande.
2. När har barn svårt att lära sig?
3. När har barn mottaglighet för att lära sig?
4. Vad är enligt dig viktigt i förskollärarens roll att stödja barns möjligheter att lära?

Bilaga 3

Sökning av tidigare forskning

Vid sökning av artiklar har forskarna varit inloggad på Högskolans databas.

Ämnesguider som använts handlar om pedagogik och didaktik. Sökningarna har skett inom databaserna Eric Ebsco Host, Diva, Discovery, Google Scholar och Libris.

Ämnesorden som använts är; Förskollärare, förskolan, pedagogik, lärande, förhållningssätt och utveckling. Vidare har dessa översatts till engelska och använts som sökord. De engelska orden har även använts synonymt till varandra. För att vidare hitta tidigare forskning har funna artiklar och dess referenslista använts om utgångspunkt.

Trunkering och frassökning har använts samt att sökningarna har avgränsats till år tjugohundra eller senare. Vidare har artiklarna begränsats till att vara peer - reviewed och referee granskade. Artiklar valdes utifrån relevans för studien, det vill säga artiklar som berör förskollärares förhållningssätt och bemötande i förhållande till barnen.